

Starovice (okr. Břeclav)**Prostor západně intravilánu obce, parc. č. 4997.**

Mladší doba bronzová, věteřovská kultura. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: Y: 594018 X: 1188417, Y: 594092 X: 1188638, Y: 594212 X: 1188599, Y: 594143 X: 1188385.

Stavba probíhala při západním okraji intravilánu obce na výrazném návrší (nadmořská výška cca 225 m).

Návrší je ohraničeno prudkými svahy především z jihu a východu (zde převýšení až 30 m). Ve směru na sever má svah mírný sklon až do prostoru nivy Starovického potoka. Směrem na západ návrší přechází ve výraznou ostrožnu (kóta 243,1) obklopenou ze všech stran prudkými svahy. Jde zcela jistě o místo, které bylo v minulosti intenzivně využíváno, o čemž svědčí i nárůst archeologických situací v tomto směru.

Vlastní prostor stavby se nachází na mírném východním svahu, který je ukončen téměř rovinou, patrně uměle dotvořenou v průběhu novověku. V té době, ale i před vlastním počátkem stavby, se v prostoru nacházely záhumenky a sady, případně vinice. Využití pozemků v minulosti bylo možné interpretovat i na základě zjištěných archeologických struktur.

Pod cca 50–60 cm mocnou vrstvou ornice (nadloží) se nacházelo geologické podloží. Vyskytují se zde relativně pestré směsice světlých jílovců a písčitéch jílu (třetihorní karpatský flyš), v omezené míře potom sprašové hlíny.

Záchranný archeologický výzkum byl realizován v červenci a následně říjnu až prosinci 2019. Už v průběhu skrývky buldozerem bylo jasné, že se v prostoru stavby nachází pozůstatek sídliště z mladší doby kamenné a starší doby bronzové (povrchové nálezy keramiky, kamenná industrie). Tato domněnka se potvrdila i při dodatečné skrývce, kdy se v ploše podařilo identifikovat několik stovek sídlištních objektů koncentrovaných na zhruba 5 místech.

Před vlastní antropogenní aktivitu lze datovat různé geologické pochody (patrně erozní, svahové apod.), díky kterým se původně značně členité jílovité podloží zarovnal a zaplnilo několik depresí, vývratů a terénních nerovností. Tento jev nebylo snadné bez exkavace jednoznačně interpretovat. K tomuto problému bylo přistupováno z hlediska archeologie jako k zahloubeným kontextům a odpovídá tomu i číslování objektů a uložení. Jde tak např. o objekty číslo 500, 578, 592, 606 a 607 atd. (blíže v kontextových tabulkách – Bíško 2020), a zejména objekt číslo 598, kde uložení zabírá celý střed zkoumané plochy.

Do těchto sedimentárních vrstev byly zahloubeny mladší objekty datovatelné především do období mladší fáze lengyel-ské kultury z přelomu neolitu a eneolitu (viz oddíl Neolit), dále mladší fáze věteřovské kultury, kultury středodunajských popelnicových polí a velatické kultury.

Ze starší, střední a mladší doby bronzové se dochovaly především zásobní jámy také s bohatými nálezy (velké části nádob, drobné bronzové předměty – plíšek). Nejčastěji je zde zastoupena věteřovská kultura, do které je možné zařadit i část domu se žlábkovitou konstrukcí (šířka 5 × minimálně 7 m, obr. 13). Mladší období doby bronzové jsou zastoupeny několika blíže nespecifikovatelnými sídlištními jámami.

Záchranným výzkumem v roce 2019 se podařilo zdokumentovat část pravěkého sídliště v tomto prostoru zatím unikátního. Vzhledem ke geomorfologii terénu jde navíc o výšinný areál, v jehož pokračování (ve směru na západ) je možné očekávat i struktury charakteru valu, příkopu či jiných druhů ohrazení.

Literatura

Bíško, R. 2020: *Starovice. Výstavba IS pro 41 RD – Starovice – BR4.* PŘEMYSL VESELÝ invest, s.r.o. Rkp. nálezné zprávy MTX202000073. [cit. 2020-04-06]. Uloženo: Archiv nálezných zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-202000073>.

Summary

Starovice (Břeclav District). During the archaeological rescue excavation, the settlement of Early and Late Bronze Age was found.

Richard Bíško, Petr Kos

Obr. 13. Starovice. Základy domu z období starší doby bronzové, pohled od jihovýchodu. Foto R. Bíško.

Fig. 13. Starovice. Foundations of the house from the Early Bronze Age, view from south-east. Photo by R. Bíško.

Šebetov (okr. Blansko)**„Stráně“.**

Mladší doba bronzová, kultura lužických popelnicových polí. Depot. Průzkum detektorem kovů.

Dne 28. 10. 2019 byl na katastru obce Šebetov po hluboké orbě na známé lokalitě z období popelnicových polí při povrchové prospekci spolupracovníky Muzea regionu Boskovicka, manželé Širůčkovými, nalezen zlomkový bronzový depot. K místu nálezu byla ihned přivolána archeoložka. Depot byl objeven v hloubce 40 cm (ornice) beze stop po výkopu, mezi předměty byla výplň tmavší (možná kulturní vrstva), po vybrání všech předmětů bylo v hloubce 48–52 cm od povrchu dosaženo podloží. Z místa nálezu bylo postupně kresebně a fotograficky dokumentováno a vyzdvíženo celkem 70 předmětů, z toho 21 zlomků srpů (jeden celý a jeden téměř celý exemplář), 4 zlomky kopí, 8 zlomků mečů (kromě zlomků čepelí i jedna samostatná rukojeť meče liptovského typu – jedná se tak o první známý nález v oblasti Malé Hané), 8 zlomků seker (zastoupen je typ sekery s tulejí a sekera s lištami), 3 zlomky plechu, náramek, dva zlomky tyčinky, dlátka, zlomek nože a dýky a 20 kusů různých slitků (obr. 14).